

VENDA LINDLA MÄLESTUSED

PANID KIRJA

**UHTNA PÕHIKOOLI 6. KLASSI ÕPILASED
ANNABEL VAHESALU JA MARIS VIIRG**

Juhendaja Urve Udu

(Fotod: Lindla erakogu)

ERIAUHING VANUSEKLASSIS 7.–9.KLASS

Mälestusloo rääkija: Venda Lindla, sündinud 3.09.1943.

Küüditamise aeg ja koht: 25. märts 1949 Kohala Männiku küla. Viidi Aluvere karjääri rongile.

Teised pereliikmed: ema Hilde Lindla; vanaema Leena Lindla ja vanaisa Tõnis Lindla viidi varem kui Venda oma emaga. Venda arvas, et nad võisid ühes rongis sõita, kuid täpselt ei teagi. Neid viidi eraldi ja kokku nad enam ei saanud. Nende hauad on Siberis, täpset kohta ei teagi.

Represseerimise koht: Krasnojarski krai Balahta asula ja hiljem Kommunari kullakaevandus.

Tagasi Eestis: 16. juuni 1956 kell 17.00 Rakvere raudteejaamas.

“Venda Lindla on sündinud 3. septembril 1943. aastal. Tema lapsepõlvkodu oli Virumaal Kohalas Männiku külas. Siberi koolimälestustes meenutas Venda, et ta oli sel saatuslikul 25. märtsil 1949 viie ja poole aastane. Isapoolsed vanavanemad viidi juba eelmisel päeval, 24. märtsi öösel Aluvere karjääris rongile. Isa oli 1944. aastal arreteeritud ja Komisse saadetud. 1947. aastal tuli surmateade. Küüditamise hetkel elas ta koos emaga. Neid saadeti Krasnojarski krais Tsulõmi jõe äärde Balahta külla, kus elasime viis aastat ja ülejäänud kaks aastat veidi eemal Kommunari kullakaevanduses Hakassi Autonoomses Oblastis. Võrratult kaunis loodus oli. Lumised mäed – Sajaanide eelmäestik Kuzbassi – Alatau. Seal peeti tavaliselt suusavõistlusi. Tsulõmi jõgi, mille ääres elasime, oli nii pikk, kui kõik Eestimaa jõed kokku panna. Kala oli palju.”

Nii jutustas Venda Lindla Siberi koolimälestustes ja Siberi kodu lugu alustasime me ka nii. Nüüd siis, kuidas koju tagasi tuldi.

“Meie olime küüditatud määramata ajaks ja seepärast min-geid eritingimusi meile ei seatud. Kui peale Stalini surma anti Moskvast luba koju sõita, siis nii me ka otsustasime. Paljud meie tuttavad tulid ka kodumaale, kuid mõned läksid siinsete olude tõttu isegi tagasi.

Olin laps ja kojusõidu dokumentide vormistamise kohta ei oska ma midagi öelda. Seda tegid vanemad. Peamine lootus ja ootus oli kojusaamine. Kommunarid, kus viimati elasime, olid tantsu-, laulu- ja lõkkeõhtud. Seal inimesed arutasid igasuguseid elu-olu asju. Ma olin laps ja jooksin teistega rõõmsalt niisama ringi.

Usun, et kõik said meie kandist koju, kes tahtsid. Osa inimesi tulid lihtsalt hiljem. Nii kuidas said paberid korda.

Kasuisa sai vangist vabaks ja saadeti Siberisse asumisele. Seal mu emaga nad kokku saidki. Kasuisa oli Rakke lubjavabriku omaniku poeg Endel Kadak. Umbes 1952. aastal kohtusid Balahtas, kus nad maja ehitasid. Vanaema Leena ja vanaisa Tõnis Lindla surid Siberis teadmata kohas.

Erilist vara meil koju tulles ei olnud. Ainult kohvrid näppus. Muidu oli elu viimastel aastatel hea. Meil oli 2-toaline korter. Kõik eluks vajalik ja elementaarne oli olemas.

Kasuisa kullakaevanduses ei töötanud, aga tal oli kunstiannet ja tema oli reklaamialal asendamatu. Balahtas elades kujundas ta juba kinokuulutusi. Alguses käis ta ka metsatöodel, kus vigastas väga õnnetult kätt. Kukkus roika kätte. Käsi paistetas üles nagu pakk. Isegi röntgen ei näidanud midagi. Suures hädas läks ta ühe mutikese juurde, andis oma käe aknast, kes ravis ta terveks oma mähisega. 4–5 päeva pärast käskis vanamemm tagasi tulla. Kasuisa läkski. Mähis võeti maha, paistetus oli kadunud ja mutike võttis käest 9 mm pikkuse ja 3 mm laiuse puupinnu välja, mis oli luude vahele läinud. Ja nii saigi kasuisa terveks. Muidu oleks käsi amputeeritud.

Vanematel oli tööga raha kogutud, millega koju sõitsime. Abi me ei vajanud ei kodustelt ega naabritelt. Ega see Eesti elu midagi head olnud sel ajal. Pilpakatuse naelu saime küll Eestist. Asjad pakitud ja võisime kodupoole sõitma hakata.

Reis oli pikk. Me sõitsime Kommunaarist Šira jaama, Atšinskis oli ümberistumine, siis läks reis Omskisse ja Moskvasse. Moskvast istusime Tartu rongile, sealt rongiga Tapale ja Rakveresse.

Tagasisõit oli huvitav. Sinnaõit muidugi ka. Ainult ei näinud midagi. Kitsast pilust nägid ainult valguseriba vilksamisi. Nüüd tagasi tulles vaatasid ikka rongiaknast välja ja see oli põnev. Kommunaarist Moskvasse jõudmiseks kulus 5 päeva. Ümberistumised ja ootamised võtsid aega. Ühe ööpäevaga saime Rakveresse. Teel saime ikka süüa, kõht mul tühi ei olnud. Rakveresse jõudsimel 16. juunil 1956 kell 17.00.

Rakveres olid tuttavad vastas ja taksoga sõitsime koju Kohala külasse emapoolsete vanaema-vanaisa juurde. Marie ja Johannes Lukk olid mu vanavanemad. 6.–7. klassis käimise aja elasin nende juures. Õppisin Kohala koolis. Ema ja kasuisa läksid Tallinna. Kasuisa hakkas tööle Suur-Karja tänavas majahoidjana, sest selle järgi sai ta korteri, kus elada. Hommikul vara pesti seebivee ja harjaga tänavasillutised puhtaks nii, et Tallinn säras. Natuke keeruline oli hobusenonnide koristamine, et õigel ajal jaole saada. Kõik kaup veeti poodidesse hobusega.

Venda Lindla Siberis 1955. aastal. Üks aasta enne kojusõitu.

Seda ma nägin oma silmaga. Prügikastid olid igal pool. Prügi mahaviskamist ei olnudki kombeks. Ema hakkas tööle Karamelli kommivabrikus, hiljem oli see Uus Kalev. Tööd nad said. Õde sündis peresse 1959. aastal.

Kõik oli võõras siin. Oma koju me Männiku külla minna ei saanud, sest seal elasid uued inimesed juba sees.

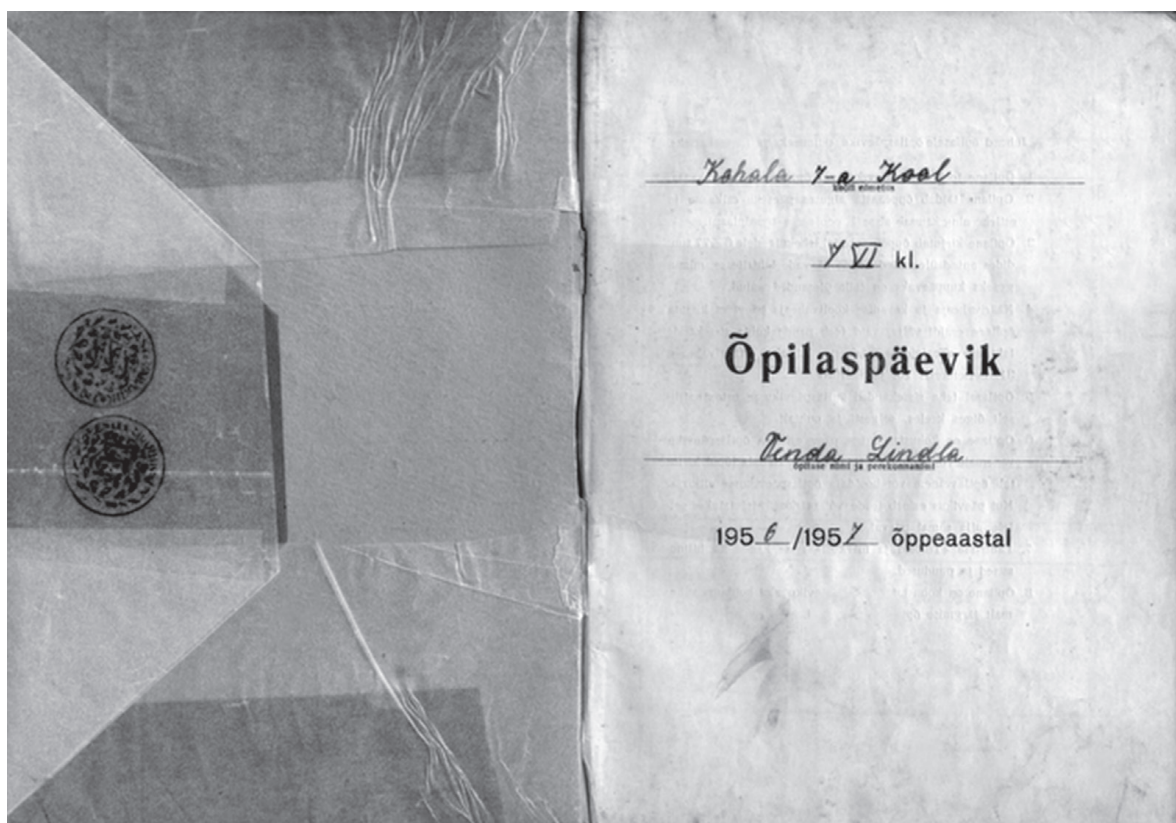
Vanaema oli minu üle väga rõõmus. Ta tegi torti ja meid oli suur seltskond koos saabumise puhul. Sugulased tulid Tallinnast ja Rakverest ning oli väike tähistamine. Kõik pered olid õnneks alles, ainult koer oli surnud. Korraks käisime ka oma vana kodumaja vaatamas. Külapealt korjasime tööriistad ja mööbli kokku, mis kodust ära tassiti, kui meid küüditati.

Minu soov oli ikka eesti koolis õppida ja nii ma tulin Kohala kooli. Direktor Endel Kukner arvas, et ma peaksin Rakveresse vene kooli minema, kuid õnneks tuli direktorite vahetus ja uus direktor Asta Lond võttis mind 6. klassi vastu. See oli 1956. aasta sügisel. Õppisin hästi. Olin ülekooli poiss. 7. klassis nii hästi ei läinud, sest 1. klassi tulid Lea Raudala ja Aare Kalla, kes mind üle löid. Neil olid ainult "viied". Mul oli mõni "neli" ka. Õpetaja Aino Nurm aitas mind eesti keeles. Vahest tuli mõni venekeelne sõna etteütluksesse sisse. Sain mõne kolme isegi, aga kahte mitte kunagi. Kui vaja, parandasin või õigemini õpetasin ma vene keele õpetajat Salme Lindperet. "Välja!", käskis ta. Saatis mu välja. Siis läksin käsipuude peale niisama kõõluma. Tuli direktor ja küsis, et mis ma siin teen. Ütlesin, et parandasin õpetaja vene keelt. Leppisime kokku siis õpetaja Lindperega, et enam ma nii ei tee ja võin vene keele tunni ajal teisi aineid õppida. Tegin näiteks matemaatikat. Elasin nädala sees kooli internaadis, sest kodus oleks mul igav olnud. Ei oleks raske olnud paar kilomeetrit kodus käia, aga laste hulgas oli lõbusam. Sain leivaportsud kaasa ja "intras" oli vahva elu.

Pildil Kohala 7-kl. kooli 7. klass 1958. aastal.

I rida: Urve Aimla, Tiiu Muldmaa, Anu Kuuse, kl.-juh. Salme Lindpere, Tiiu Sepp, Salme Lukman, Maie Põdra.
II rida: Ilmar Toomik, Ülo Jaemaa, Ilmar Saarep, Vello Jürna, Toomas Levo ja Venda Lindla.

Venda Lindla 6. klassi päevik Kohala koolis 1956/1957. õppeaastal.

Kuu <u>Oktoober</u>				
Kuupäev	Õppeaine	Mis üles antud	Hinne	Teateid ja märkusi
Esimaspäev 1. I	Besti keel			
	Spjalugu	Cannae lahing		
	Vene keel	B. Aprtse		
	Matemad	1816(a)		
	Geograaf	Euroopa jõed ja järved		
	Kehaline	" " " " " " " "		
Teisipäev 2. I	Besti keel			
	Spjalugu	Dononkomi		
	Matemad	" " " " " " " "		
	Spjalugu	3. Rurria sõda	5.46.	
	Laulmine	" " " " " " " "		
	Besti keel	10 laused		
Kolmapäev 3. I	Matemad	korvata		
	Besti keel	5 lauset		
	Botanika	Põllu kultu miska ribad	5.48	
	Klassijuhit	" " " " " " " "		
	Vene keel	Kalavipreog		
	Besti keel	us Kalavipreog		
Klassijuhataja <u>V. Kainel</u>				
Kuu <u>Oktoober</u>				
Kuupäev	Õppeaine	Mis üles antud	Hinne	Teateid ja märkusi
Neljapäev 4. I	Besti keel	erikaal	5.25	
	Vene keel	bastrone, 2. lühen gikupa		
	Matemad	matematika mõistmine		
	Tööõpetus	" " " " " " " "		
	Besti keel	1811 (1. lühen) 1870 lühenlata		
	Joonistam	joonistada pilt		
Reede 5. I	Besti keel	" " " " " " " "		
	Matemad	nurade mõõtmine		
	Vene keel	3. aprime		
	Besti keel	18-49	5.41.	
	Geograaf	Euroopa mullatun		
	Koorilaul	" " " " " " " "		
Laupäev 6. I	Matemad	" " " " " " " "		
	Botanika	peaturu 9 korvata		
	Vene keel	18. mõis gononrume		
	Spjalugu	" " " " " " " "		
	Tööõpetus	" " " " " " " "		
	Besti keel	Kalavipreog		
Lapsevanem või hooldaja <u>A. Radak</u>				

Leheküljed Venda Lindla 6. klassi päevikust.

Kuu <u>Veebruar</u>			
Õppeaine	Mis õles antud	Hinne	Teateid ja märkusi
ajalugu	Biitlinformatsioon		
keel	Eesti		
bra	Korrata		
alus	Võtta kaasa näpitsad		
alus	" " " "		
karv	Shussatamine		
nia	Mida nim. aluselise		
keel	Õppimise õppimise	5/2	
retri	Korrata III - pingevõrgu		
igu	Humanistid		
rika	Elua magnetvõli	5/2	
keel	Kapsaprea		
lmin	Shulurõnood pähe		
keel	Õppimise õppimise		
ra	N 991 / 992		
apia	Kaasaõppimise toimistaja	5/2	
keel	Korrata		
rika	Võtta magnetvõli		
ogia	Harid, paradi, kollekt		
Klassijuhataja <u>P. Lindla</u>			

Kuu <u>Veebruar</u>			
Õppeaine	Mis õles antud	Hinne	Teateid ja märkusi
certi keel	Kapsaprea		
geograafia	Kasahstan, Tadžikistan		
algkeel	N 1234		
vere keel	Kas ja riimide kuu		
zoologia	Imetajad, j. küllid	5/2	
matemaatika	Järelused		
ajalugu	Stutter ja Müntzer		
keemia	Õppimise õppimise		
certi keel	Harjutus N 123		
vere keel	Õppimise õppimise		
keel. karv. p.	"		
füüsika	Õppimise õppimise		
vere keel	Kasahstan, Tadžikistan		
matemaatika	N 1234, kolm võrdust	5/2	
zoologia	Küllid, keelt, lihanad, närid		
joonistamine	Tööd lõpetada ja ära anda		
Lapsevanem või hooldaja <u>Kordas</u>			

Leheküljed Venda Lindla 7. klassi päevikust.

Koolis mind ei kiusatud. Siberist ei olnud juttugi teiste lastega. Ma ei erinenud teistest mitte millegi poolest. Eesti keel oli mul kodune keel kogu aeg. Ja keelevääratusi mul polnud. Võib-olla pisut kangem oli mu keel. Mu eesti keele õpik oli Siberis "Eesti rahva ennemuistsed jutud", mida ma lugesin. Ema ütles, et mina lähen tööle, aga sina loed selle muinasjutu läbi. Öhtul jutustad mulle. Ja nii õppisin ma jutustama. Ka vanaema kirjad aitasid mul kirjakeelt õppida. Tegelikult oskasin ma lugeda ja kirjutada juba enne Siberisse minekut.

Mu ema ja kasuisa ei rääkinud sellest, et oleks meid jälgitud või kuidagi tülitatud. Oli Hruštšovi suure "sula" aeg.

Edasi peale 7. klassi läksin Tallinna Polütehnikumi elektri eriala õppima. Lõpetamise järel läksin tööle. Sain kolm kuud iseseisev oldud ja siis saadeti mind sõjaväkke Koola poolsaarele. See oli ka omamoodi huvitav aeg. Mõneks ajaks jäin ka üleajateenijaks. Siis töötasin Lenini-nimelises niklikombinaadis Severonikkel Montšegorskis. 10 tuhat töötajat oli seal. Võimas tehas oli. Siis tulin Eestisse 1970. aastal, sest sündis tütar Maia. Tahtsin, et lapsest saaks ikka eestlane. Tahtsin Rakveresse, kuid sain Kundasse, kus elasin kuus aastat. Seejärel Rakvere aastad ja nüüd elan oma maakodus Rakvere külje all Näpi külas".

Me olime Venda Lindlat külas juba kolmas kord. Kirja on pandud Siberi koolilood, Siberi kodu mälestused ja nüüd Siberist tagasituleku meenutused. Abikaasa Mare kattis kohvilaua nagu kahel eelmiselgi korral. Tema otsiski välja Venda kooliaegsed päevikud ja foto Kohala kooli ajast. Me imetlesime päevikutes korralikku käekirja ja häid hindeid.

Me täname Venda Lindlat mälestuste eest. Me õppisime temalt positiivset ellusuhtumist ükskõik kui raske ka elus ei ole. Koolimälestustes ütles ta lõpetuseks: "See oli minu lapsepõlv. Teist mul polnud." Jah me ei saa aega ja kohta valida, kui me sünnime. Me saame väärikalt läbi elu tulla ja väga hea, kui oma mõtteid saab noorema põlvkonnaga jagada.